

POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ VLASTNOSTI POUŽÍVÁNÍ CHATU ŽÁKY ZÁKLADNÍ ŠKOLY.

Jiří STRACH

Abstrakt: Uvedený článek popisuje výzkum provedený na pěti základních a třech středních školách, celkem na dotazníky odpovídalo 563 žáků, 103 učitelů a 308 rodičů. Na základě výzkumu měla být zvažena pozitiva a negativa používání chatu žáky 9. tříd ZŠ a nižších ročníků gymnázia. Autor článku zvažuje, jaké pozitivní možnosti poskytuje chat například pro projektovou skupinovou výuku a pro vzájemné konzultace žáků. Z výzkumu vychází, že učitelé nemají o tuto technologii zájem. Naproti tomu žáci využívají chat pouze pro svoji zábavu a často nejsou školou upozorňováni na rizika, která přináší. Ukazuje se, že bude třeba věnovat mnohem větší pozornost přípravě učitelů na využití internetových technologií a zároveň seznámit učitele i rodiče s riziky, která mohou použití některých internetových komunikací provázet. S použitím moderních metod výuky, jako je projektové vyučování, e-learning, skupinová domácí příprava, je nutno seznamovat zejména studenty učitelství. Školy by měly také uvažovat o těchto technologiích při přípravě školních vzdělávacích plánů.

Klíčová slova: chat, skupinová výuka, projektové vyučování

Název *chat* se může vztahovat na jakýkoliv druh komunikace přes Internet. Je ovšem primárně určen k označení přímého textového, hlasového, nebo hlasově-obrazového spojení skupiny uživatelů speciálně pro tento druh komunikace založené na použití následujících nástrojů:

- AOL Instant Messenger (AIM)
- Camfrog
- Campfire
- Gadu-Gadu
- Google Talk
- GT-Chat
- ICQ (OSCAR)
- Internet Relay Chat (IRC)
- Jabber (XMPP)
- MUD
- Windows Live Messenger
- MUSH
- PalTalk
- Pichat
- PSYC
- QQ
- SILC
- Skype
- Talk
- Talker
- TeamSpeak (TS)
- Yahoo! Messenger

Chat programy podporující více protokolů:

- Adium
- Digsby
- IMVU
- Kopete
- Miranda IM
- Pidgin
- Trillian
- Quiet Internet Pager

Výraz *on-line chat* pochází od slova chat, které znamená „neformální rozhovor“.

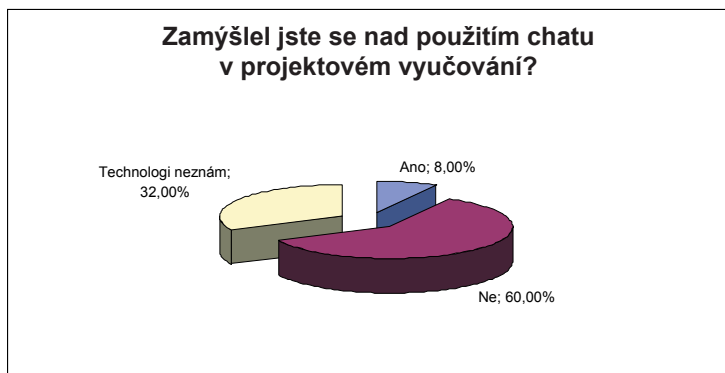
Popis výzkumu

Na základě výzkumu na pěti základních a třech středních školách v Brně byla získána následující data zobrazená v grafech. Celkem internetový dotazník vyplnilo 563 žáků a 103 učitelů. Rodiče odpovídali na otázky v tištěných dotaznících a celkem jsme jich od nich získali 308.

Hypotézy

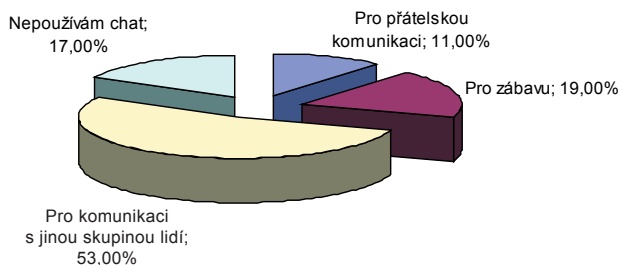
1. Jestliže učitelé dostatečně nechápu výhody chatu pro skupinovou práci žáků zejména v projektovém vyučování, pak tyto technologie nevyužívají.
2. Nejsou-li žáci vedeni k využívání chatu k výukovým účelům, pak využívají chat pouze pro mimoškolní komunikaci a zábavu.
3. Jestliže rodiče nemají dostatek informací o možnostech využívání interaktivních metod mimoškolního vzdělávání, pak neinicují ve školách jejich použití.
4. Jestliže učitelé i rodiče znají zejména z tisku a televize možná nebezpečí použití chatu a mají k této technologii negativní postoj, pak se této technologii vyhýbají a nesnaží se ji didakticky využít.
5. Jestliže přes svůj negativní postoj nevěnují učitelé ani rodiče skutečným nebezpečím této komunikace pozornost, pak nebezpečí podceňují.

Výsledky výzkumu

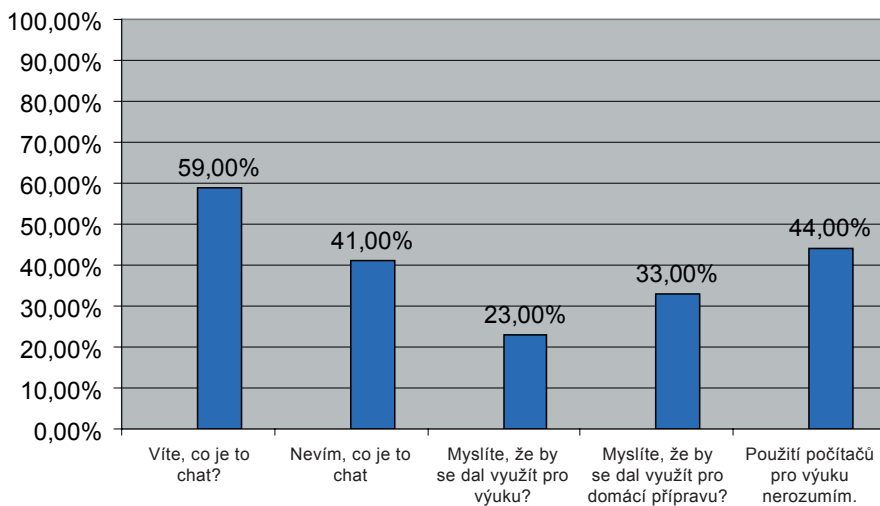
Obrázek 1

Používáš chat pro komunikaci se spolužáky?

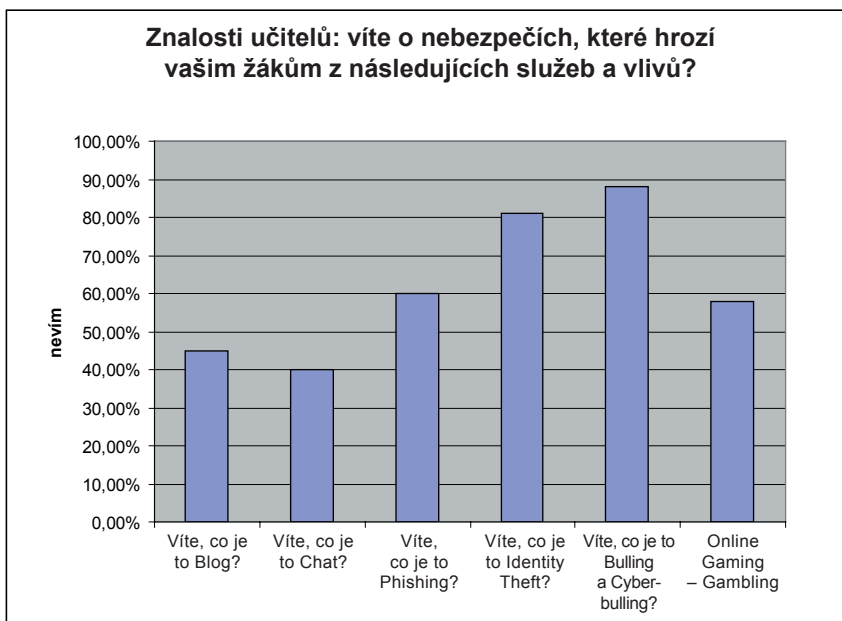

Obrázek 2

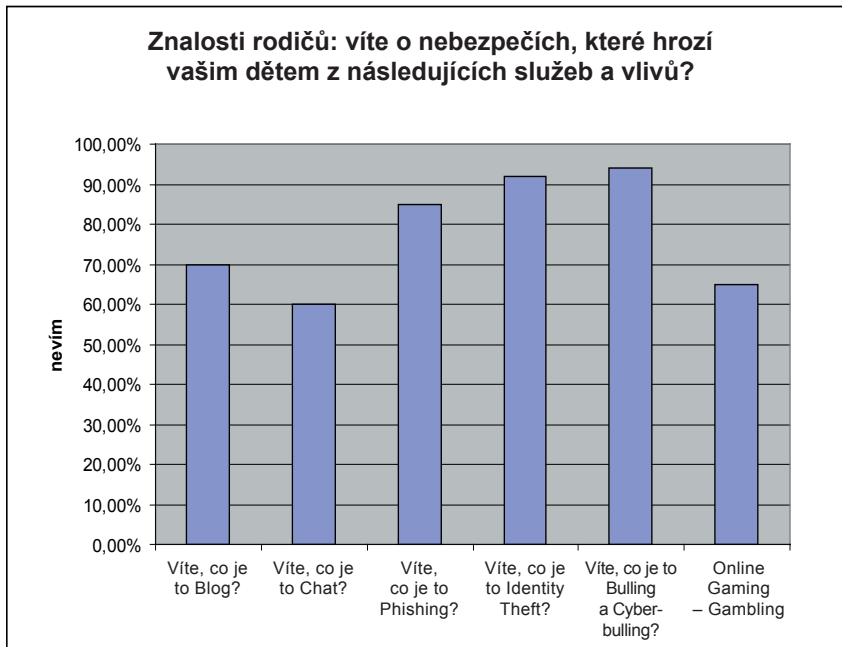
Informovanost rodičů o využití chatu ve škole

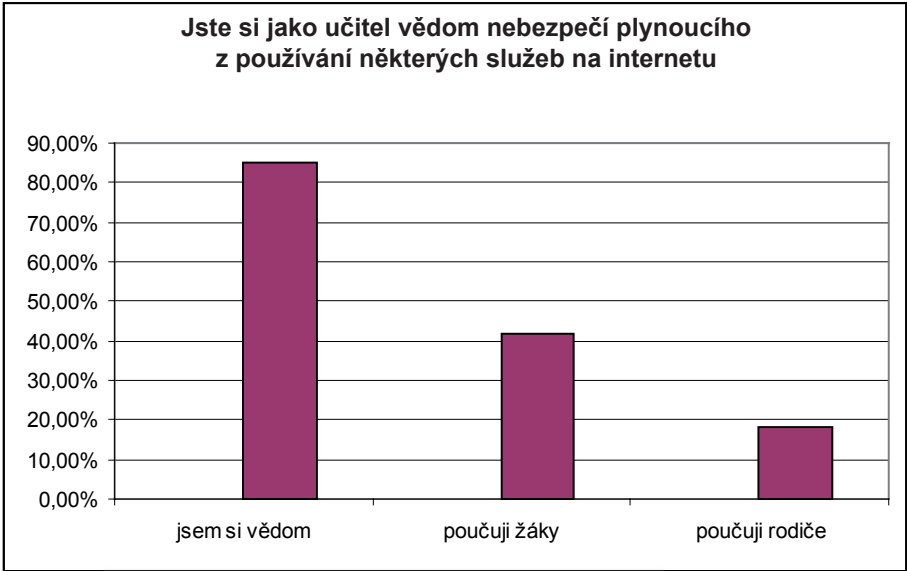
Obrázek 3

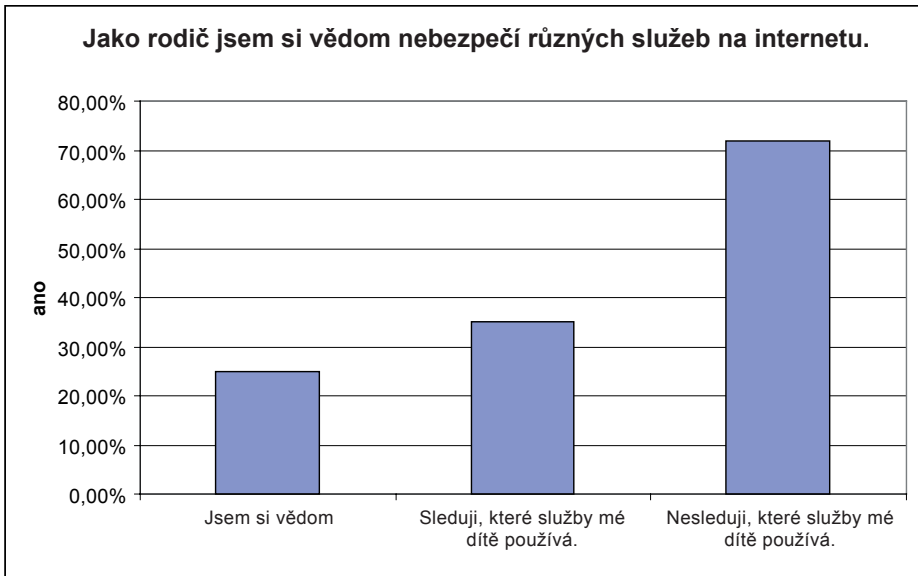
Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

Obrázek 7

Hypotézy

Ad1.

Hypotéza se potvrdila. Většina učitelů (56 %) je seznámena s některou technologií chatu, většinou ICQ a Google Talk. Pouze 8 % učitelů se zamýšlelo nad možností využít tuto technologii pro výuku. Všichni tito učitelé byli mladší 30 let. Při hovorech s učiteli se výsledky potvrdily. Učitelé namítají, že v současné době jsou přetížení přípravou nového kurikula pro školní vzdělávací programy a nemají čas zamýšlet se nad metodami výuky.

Ad2.

Hypotéza se potvrdila: jen 11 % žáků používá chat pro komunikaci se spolužáky, a to ještě většinou ne o školních problémech. 53 % žáků komunikuje s jinou skupinou lidí než se svými spolužáky, a právě tato komunikace může potenciálně vést k nebezpečím uvedeným v grafu na Obrázku 4.

Ad3.

Část rodičů (59 %), zejména mladších, sice ví co je chat, ale nad jeho využitím ve škole se nezamýšleli. Z tohoto důvodu ani nevyžadují po učitelích, aby tuto technologii pro komunikaci s žáky případně s rodiči využívali.

Ad4.

Tato hypotéza se nepotvrdila: učitelé sice znají nebezpečí plynoucí z chatování, ale nijak to neovlivňuje jejich nezáměr o použití této interaktivní metody pro zlepšení klima třídy a pro zkvalitnění celkové školní přípravy. Rodiče mají poměrně málo znalostí o nebezpečích, která z chatování plynou.

Ad5.

Hypotéza se potvrdila, zejména pokud jde o učitele: ti přes poměrně velkou informovanost o nebezpečích chatu (85 % učitelů, viz Obrázek 6), nijak výrazně žáky (42 %) ani rodiče (19 %) o tomto nebezpečí nepoučují. U rodičů je situace ještě výrazně horší: jen 32 % rodičů, kteří mají doma počítač, sleduje, které služby jejich dítě používá, o možnostech různých filtrů pro zachycení nežádoucí komunikace ví jen 9 % rodičů a 17 % učitelů.

Závěr

Výzkum ukázal, že způsoby školení učitelů zaměřené pouze na elementární zvládnutí dovedností při práci s počítačem je nepřipravují na výhody využití moderních komunikačních metod ve výuce na základní škole. Ukazuje se, že v mnoha případech se výuka informatiky na základní škole orientuje na naučení žáků elementárním dovednostem, které oni z domova již znají. V použití jiných komunikačních služeb a v chatování mají většinou žáci mnohem větší zkušenosti než učitelé a rodiče. Podceňování nebezpečí, které z této komunikace mohou plynout, je nutno přičíst na malé sociální zkušenosti žáků a jejich touze po dobrodružství. Učitelé by měli mnohem více motivovat žáky, aby v chatech vyhledávali cizojazyčné, zejména anglické, německé, francouzské chaty svých vrstevníků a tím se více motivovali pro výuku cizích jazyků.

PPOSITIVE AND NEGATIVE CHARACTERISTICS OF THE USE OF CHAT PRIMARY SCHOOL PUPILS

Abstract: This article describes the research conducted at five primaries and three secondary schools a total of 563 questionnaires to match students, 103 teachers and 308 parents. On the basis of research should be considered positives and negative use of chat's pupils Primary School, grades 9 and lower secondary school years. The author is considering the possibility of providing a positive example for chat on the project group teaching and for mutual consultation pupils. The research is based on that teachers do not have the interest in this technology. In contrast, the students use chat only for its entertainment and school are often not alerted to the risk that a chat. It shows that will be paid much more attention to training teachers to use Internet technologies. And while teachers and parents familiar with the dangers that can use some of the Internet communications accompany. Using modern teaching methods, such as project learning, e-learning, group homework, it is necessary to know in particular the teaching of students. Schools should also think about these technologies in the school curriculum.

Keywords: chat, group instruction, teaching project